

Egy merci a fán

Sok millió esztendeje van élet — tengerben és szárazföldön... Sok millió évvel ezelőtt már várt megszületésére Jójárt Mimike, s alighogy megszületett, alighogy tágra nyitotta szemét és érteni kezdett valamit a világból, meg is öregedett. Ugy, hogy senki nem vette észre. Se az anyja, se a munkatársai — se nők, se férfiak. Azazhogy, Nagy-Menő egy pillanatra észrevette. Nagy-Menő mindenben nagy volt. Nagy-Menőnek mindig minden sikerült. Rögeszméje volt, hogy az alkalmat nem szabad elszalasztani. Soha, semmiben. Hiszen már Hamlet is megmondta vala nagy monológjában: „a tett halála az okoskodás”; és arra hányan tudnának példát hozni, hogy a legtöbb hibát az követi el, aki mindent megfontol... Hát Nagy-Menő nem fontolt meg semmit. Nagy-Menő mindig azt tette, amit tennie kellett.

Tíz éve került a Háziipari Szövetkezeti Vállalathoz. Akkor még „vállalatnak” — nyoma sem volt. Vállalatot ebből a cégből Nagy-Menő csinált. Igaz, ivott, nőzött, megsütötte a maga pecsenyéjét is, volt kis Mercije, kis nyaralója, nagyvonalúan élt, de mindig fedezni tudta magát. Számlái mindenről voltak, s a szövetkezetnek olyan külföldi megbízatásokat szerzett, amelyet rajta kívül senki nem tudott volna megcsinálni.

De térjünk vissza az alkalomra. Tíz évvel ezelőtt Jójárt Mimike olyan hamvasan ünnepelte negyvenötödik születésnapját, hogy Nagy-Menőnek megessett rajta a szíve. Csak a maga módján udvarolt neki, persze: ki tudta akkor, hogy Mimike tíz éven át ezt az estét fogja dédelgetni magában?

Villanyoltáskor megfogta Mimike kezét, magához húzta, s megcsókolta. Mimikét az ájulás környékezte.

— Te, Mimi! Tudod, micsoda rongy lesz belőled, drága kislányom?! Pont olyan utolsó, mint énbelőlem! Keresztül fognak gázolni rajtad, s te hagyod, mert olyan vagy, mint a viasz. Hidd el, nagyon sajnálalak...

Épp tíz éve ennek. És ma utoljára volt bent a szövetkezetben Jójárt Mimike. Ezentúl nyugdí-

jas. Van kétszáz tyúkjá, öregek-kék, már nem is tojnak. Levágni, eladni őket — nincs szíve. Majd főleszik az egész havi nyugdíját. Hát igen, a tyúkjai. Majd bejönnek a konyhába utána, ha éhesek... Megmarad még neki az Isten is. Sokat fog imádkozni... S imádkozott:

„Ments meg, Uram, minket a gonosztól, szabadíts meg a félelemtől. Add, hogy ne történjék semmi rossz, hogy Nagy-Menő egészséges maradjon! Ne engedd, hogy baja essen! Vigyázz rá, mert olyan gyermek, nem tudja, mit cselekszik... Vigyázz rá, mert olyan vakmerő, nem ismeri az életet. Én pedig... köszönöm, Istenem, hogy nem voltál velem örömtelen napjaimban... egyedül hagytál a könnyeimmel, és nem mutattad meg az utat, amerre mennem kellett volna. Könyörtelen isten voltál, csak magaddal törődtél, elvetted az ifjúságomat, és miért?! Mi vagyok így, megbélyegzetten? Csak veled törődtem... Kinevetnek és ujjal mutogatnak: itt megy a vén Mimi, aki bedilizett az istenébe! Házat ajándékoztam ifjú koromban az árváidnak, és te még annyira se törődtél velem, hogy valakit adjál mellém... Persze, most azt vedd a szememre, hogy bigott voltam, s nem tudtam úgy élni, ahogy a helyzetem megkívánja... De mikor én rád bízam magam! Nem volt rajtad kívül senki támaszom! Azt hittem, benned nem csalatkozom... és itt van! Menyviszer kihültem már, és odadobtam volna egész vacak kis életemet a villamos alá! Igen... vagy leugrottam volna a hegyekről. Ne hidd, hogy félre beszéllek! Te ezt nem értheted. Hiszen olyan távoli vagy, elvonatkoztatott... Milyen üres lettem hirtelen. Mindennap felkeltem és imádkoztam hozzád, kértelek, küldjél valakit mellém, aki szeret, hiszen én is nő vagyok. Nem kacérkodtam, nem széptéptem magam, nem kívántam semmi elérhetlent...”

Az ablakon halk kopogások. Mimike ábrándos lelkében megképzett Nagy-Menő alakja, dús haja, barna arca, félig kinyitotta az ablakot. Valóbn Nagy-Menő volt...

— Tessék — tárta ki az ajtót Mimike.

— Ne haragudjon, nem volt hova mennem — mentegetőzött Nagy-Menő.

— Megérttem — szólt Mimike, s hálóiingé fölé kapta köntösét. — Épp most imádkoztam, és magára gondoltam. Üljön le. Vegye le a kabátját.

— A rendőrség keres, tudja?!

— Nem tudom.

— A lakásomon már voltak. Házkutatást tartottak. De hát semmit nem találtak.

A tyúkok ki-bejártak a kúszóban. Egyik-másik Mimike lábához merészkedett; Mimike megsimogatta a fejét, s ábrándos szemével Nagy-Menő szomorú arcát kémlelte.

aztán a helynevekből
összerótt szerelvény is
megindul velem
elzakatol

egyszerre a sinekből dülő- és sugár-
utakból biciklikből buszokból
[villamosokból
összetákoltt emlékszerelvény
is fölkapta a fellegekre

mintha egy kis lóré-kocsi
Gyula és Gyulavári közt

két hosszú hét után
bemondani a stewardessnek
sorba az állomásokat

voilà Bánkút Kétegyháza
Békéscsaba Fényesi Szőlők
Bicere Gyula
Krinolin

ez a zöld-csipkés város-szoknya
ez a kamaszkori tartomány
ahol sötétig futballoztunk
s-almát loptak a vesztesek

s aztán Szeged
s azután minden új
Mezőhegyes Belsőperreg-
puszta Budapest Kevély-nyereg
a csönd mátkája Mátrafüred
a Tette és Siklós Balaton
vitorlabontó szerelem
Balatonszéplak Szigliget
boroskoporsó — Badacsony
s a Cuha völgye a Bakony
s hol-nem-volt határok mennyei
repülések konok hegyek
kőhordái Északon Délen
Capri szigetén Warnemündében
tengerek boldog tengerek

de közben és mindig Szeged

igen kisasszony megint a honvagy
a láthatatlan szerkezet
amit röntgenjük nem jelez de
mindig velem van és ketyeg

haza két hosszú hét után
ez térít újra engemet
közeleg a föld két folyó közl
erdőzöld élet integet

Simai
Mihály

Repülőút

— Ha egy kicsit fiatalabb lennék — higgye el, ugye elhiszi? — akkor csak magát szeretném. Ma jöttem rá, hogy még nem éltem semmit és már nyugdíjas vagyok...

— Erre mindenki rájön egyszer.

— Lehet. De én tudom, hogy élnem kellett volna. Én eddig csak hittem. Az Istenben hittem. Abban hittem, ha rábízom magam, úgy igazítja el az életemet, ahogy az a legszerencsésebb. A hit is hazardjáték. Saját magunkkal szemben. Engem még Magán kívül senki nem csókolt meg... A múltkor parizert hoztam a cicám névnapjára. Csak azért mondom, mert ez jelentette az élményt. Vénkisasszony vagyok. Maga is tudja ezt, azért jött el bátran hozzám.

Bekapcsolták a televíziót. Kék-fény adás volt.

— Kapcsolja ki??

— Ne féljen. Itt, mellettem — ne féljen. Ha kell, mindentől megvédem. Ha kell, hazudok is. Letagadom, hogy itt van. Mért lenne itt? Talán nem is igaz.

— Én nem csináltam semmit, ezt maga is tudhatja!

— Én mindent tudok.

— Mi az, hogy mindent tud??

— Mindent. Kinek adta el a szövetkezet autóját ócskavasként, miből építette a villát, kik voltak a szeretői, kikkel ivott, hogyan szerezte a...

— Én mindent a fizetésemből vettem!

— Ahogy akarja...?

— Én nem akartam a beszerző, az ügyintéző, a mindenes lenni!

— A maga dolga.

— Maga is tudhatja, hogy a

közöshöz soha nem nyúltam!

— Nem. Csak sajátjaként kezelte! Mindig magának volt a legmagasabb prémiumja, a legtöbb osztaléka. De most maga is megjárta, szegénykém. Maga csak saját magában bízott, én meg az Istenben. Jól megjártuk!

— Ne fecsegen itt összevissza! Maga tudja legjobban, hogy mindig a szövetkezet érdekeit néztem!

— Ahogy akarja. Ha úgy akarja, nem tudok semmit. Emlékszik? Volt olyan szövetkezeti ülésünk, ahol mindenki kaviárt evett. Sokan azt se tudták, mit esznek. Sört hoztatott, mindenkihez kedves volt, népszerű. De emlékszem rá, hamar ráunt a népszerűsége. Izgága lett... De én megvédtem. Ide senki nem teheti be a lábát. Emlékszik arra a versemre, amit egyszer elszávtam magának? Azt megzenésítettem. Halkassa csak meg...

— Hagyja abba a hülyeségeit, mert nem tudom, mit csinálok magával!

Mimike éteit-itajt tett Nagy-Menő elé.

— Tessék, vegyen. Tudom én azt, hogy vénlány vagyok. S nem akarok semmit. Csak az a borzasztó, hogy most már semmi keresnivalóm nincs az életben. Mert kikoptam. Ne nevessem! Nem az életből koptam ki, hanem ebből a rohanó világból. Most már késő az is, hogy őszintén tudok lenni. Merészségemben már odáig vetemedtem, hogy átölelem a lábadat. Neked még nem késő. Előtted még ott van az egész világ. És én nem engedem, hogy ezután is hazudj magadnak. Én tudom, milyen bünte-

tes jár azzal. Őszintének kell lenned, érted? Kegyetlenül őszintének, mert eltaposnak különben. És, azt hiszem, kegyetlennek kell lenned önmagadhoz. Ezt kívánja tőlünk az új világ. Én érzem, hidd el, hiszen te mondtad egyszer, hogy egzaltált vagyok. Én tudom, ha most megváltozol, térd lehet a jövő, különben elveszett ember vagy. Hallgass rám. Minden hibádat elismered és más leszel ezután. Hiszen, aki őszintén tud lenni, az csatát nyert! Neked még lehet őszintének lenned. Most elmész a rendőrségre, és mindent elmondasz. Az előre felvett előlegeket, amik sehová nem lettek beírva, a teherautót, amit sajátodként adtál el, a házadat, amit a szövetkezet anyagából építettél...

— Elhallgasson! Elhallgasson! Maga kis idióta! Maga beszámíthatatlan hülye, maga... te kis rongy...!

Nem hitte volna Nagy-Menő, hogy ilyen hamar vége legyen egy életnek. Ahogy megfogta Mimike nyakát, az úgy nézett rá, mintha imádkozna. A szemét nézte egyre, és észre se vette, hogy vége...

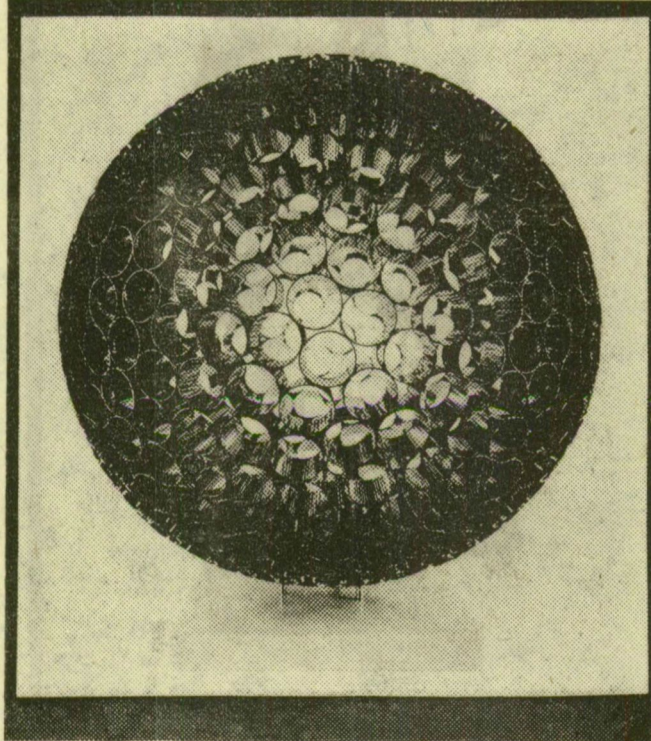
Az autó kint állt az utcán. Még ki se hült teljesen a motorja, igazán nem sokat időzött. Sötét van, nemigen fedezhették fel. Szerencsére nem a ház előtt parkolt.

Balatonszemesig futott a Mercivel. A villába már nem tudott bemenni: egy rendőrökös követte. Hirtelen gázt adott, még látta, amint egy fa föléje magasodik; a többit a szemtanúk szerint vették jegyzőkönyvbe.

DÉR ENDRE

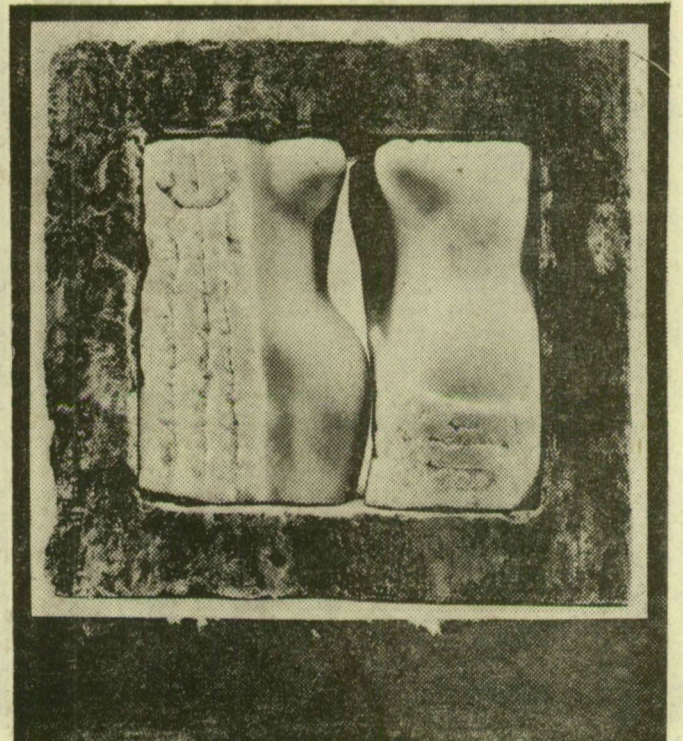

Péterfy László

Női fej

Józsa Bálint

Gömb

Váró Márton

Két torzó